

A vita és műhelymunka

Ha leegyszerűsítve is, de azért nem igaztalanul mondhatjuk, hogy kétféle vitát ismer televíziónk. Az egyikben — további egyszerűsítéssel „munkás-vita”-nak neveznénk — egy gyár vágy üzemrész melósaít, művezetőit, technikusait mutatja, amint (rendszerint egy gyakorlati, vagy hétköznapi témához szervesen kapcsolódóan etikai kérdésen) spontánul disputálnak. Általában nagyobb riportfilmekben találkozzunk ezekkel az igazuk — vagy tévedésük — mellett ágáló munkásokkal (néha parasztokkal), de helyet kaptak már ilyen képsorok a tévéhíradóban, vagy nagyobb műsor-blokkokban is.

Míg az említett vita-típus lényege az operatőr által „színeztet” alkalmisság, az „értelmiségi viták”-ban (nevezük így) a néző akkor is ott látja a forgatókönyvet, ha a meghívott vitázók nem papírról olvassák szövegeiket. Ezek a műsorok is rendszerint önállóak, de szintén szerepet kaptak — és kapnak — dokumentumfilmekben, mint ama bölcs kiskollektívák, amelyek levonják a megfelelő tanulságot.

Mindkét „műfaj”-ban láttunk már jó és gyenge vitákat. A spontaneitás nem szükségszerűen véd meg az unalomtól, de a megtervezettség sem a kapkodástól és ürességtől.

Nem a viták számbeli bővítése érdekében, minőségileg lehetne hasznos, ha a tévé — akár különböző állandó műsorukba illesztve, akár önállóan — élni tudna egy általa eddig elhanyagolt vita-típussal. Amely egyszerre „munkásvita” és „értelmiségi vita”, spontán és megtervezett, gyakorlati és elvi disputa. Tudjuk, hogy az országban egy sor olyan szociológiai — és benne művelődés-szociológiai — „felmérés” folyik, amelynek során a kutatók megbeszélnek, megvitatják egy olvasmány, egy film, egy zenemű különböző vonatkozásait a „felmértek”-kel. De a különböző szociológiai — és szociológiai jellegű — „műhelyek” stábjaiban belül is folynak viták, eszmecserek a magyar valóság kultúrájáról, a magyar kulturális élet valóságáról. Ezek komoly koncepciók alapján előkészített, nem kapkodóan esetleges disputák, de mégsem érzik a résztvevők azt a feszélyezettséget (és eleve elkötelezettséget), amit egy televíziós meghívás jelent, vagy jelenthet. Nyilván nagyon okosan kell kiválasztani azt a „vitaterep”-et, amelyet nem zavarnának meg a kamerák. Nyilván kísérletezni kellene, talán eredményt hozna.

A kulturális miniszter mondotta a Magyar Szociológiai Társaság alakuló ülésén, hogy a szociológiának új műhelyekre van szüksége, és azt is, hogy a vita is „műhelymunka”. A tévé tehát nem pusztán közművelődési — és tudománynépszerűsítő — „lecké”-t teljesít, hanem önmagát, módszereit gazdagítja, ha megtanít bennünket vitázni. Ennek érdekében nem volna haszontalan, ha — viták helyszíni élesztése és vitázók meghívása mellett — el-ellátogatna oda, ahol természetes közeg, sőt munkaeszköz a tartalmas vita.

ANTAL GÁBOR

A CÍMLAPON:

Bánfalvi Ágnes a Krétkör című tévéjáték egyik főszereplője.

Rendező: Bódy Gábor (Inkey Alice felvétele)

filmvilág

XXI. évf. 11. sz. Film-művészeti folyóirat. Megjelenik minden hónap 1-én és 15-én.

Főszerkesztő:

Hegedűs Zoltán.

Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó:

Siklósi Norbert.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII., Lenin körút 9-11. Telefon: 221-285. Levélcím: 1906 Postafiók 223 Terjeszt a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (1900 KHI, Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj ¼ évre 24,- Ft Külföldön terjeszti a „Kultúra” Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Budapest, Postafiók 149.

78.2718

Egyetemi Nyomda
Budapest

Felelős vezető:

Sümeghi Zoltán igazgató

INDEX: 25 286

IMRE

Bereményi Géza forgatókönyvéből Gothár Péter rendezett tévéfilmet. Főszereplők: Mádi Szabó Gábor, Temessy Hédi, Kovács Mária, Major Tamás. Operatőr: Halász Mihály

Hetényi Pál
és Tarján Györgyi

Mádi Szabó Gábor
(Rajnógel Imre felvétele)

filmvilág

Ára: A - Ft

Carlitos Goetzl és Jan Nowicki az
Olyan mint a szőnyeg című új Me-
száros Márta-filmjében jelenlegben
nagyvonalú szerepet

